

Fundația universitară Carol I

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ CAROL I

Dintre numeroasele creații culturale ale Regelui Carol I — căruia îi datorim întreaga noastră existență ca Stat independent — Fundația Universitară Carol I ține un loc de frunte.

Scopul înființării ei este redat prin următoarea scrisoare a Regelui întemeietor:

Scumpul Meu Președinte al Consiliului,

Peste câteva zile România va serba a douăzeci și cincea aniversare a Domniei Noastre,

Providența a vroit aceasta: din ziua când am îndreptat primii Noștri pași în această frumoasă Țară, Ea a revărsatcu îmbelșugare binecuvântările Sale asupra faptelor Noastre. Cu ajutorul Ei am putut străbate această lungă trecere de vreme înconjurat fiind, din partea scumpului Nostru popor, cu o încredere și o iubire, cari au fost răsplata cea mai dulce a silințelor Noastre spre propășirea și fericirea lui.

Urmând pilda bunilor Domni din trecut, și spre amintirea faptelor împlinite în acest pătrar de veac, vroim a înființa un așezământ spre binele tinerimii universitare dela toate facultățile din Țară, al căruia scop va fi de a procura studenților un loc de întrunire, înzestrat cu o bibliotecă totdeauna deschisă, unde vor putea satisface iubirea lor de studiu; de a veni în ajutorul acelor dintre dâșii cari întreprind lucrări speciale sub direcțiunea profesorilor lor, sau pentru tipărirea tezelorçum și de a da

subvențiuni acelor cari, din lipsă de mijloaceçur fi siliți să întrerupă studiile lor în dauna culturii generale a Țării.

Spre îndeplinirea acestui scop, facem danie de pe acum, Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice o casă ce se va clădi cu cheltuiala Noastră de pe planurile aci alăturate, pe un loc așezat în fața palatului Nostru.

Punem totdeauna la dispoziția aceluiaș Minister suma de 200.000 lei în rentă română la sută.

Pentru ca acest așezământ să poată lua desvoltarea dorită și să întindă cât mai mult efectele sale binefăcătoare, dorim ca el să fie recunoscut ca persoană morală și vă rugăm, Domnule Președinte al Consiliului, ca împreună cu colegii d-voastre, să aduceți în sesiunea actuală a Corpurilor legiuitoare un proiect de lege în acest sens.

Așezământul va purta numele de «Fundațiunea Universitară Carol I».

Cât pentru amănuntele administrațiunii sale și staturile după care se va conduce, acestea se vor fixa mai la urmă.

Dorința Noastră, a Reginei și a Principelui Moștenitor, este ca această fundațiune să contribuie a întări frăția printre tinerimea universitară și a hrăni simțământul patriotic care înalță sufletul ei.

Alegând Noi înși-Nelocul viitoarei clădiri, am vroit ca ea să se ridice aproape de reședința Noastră, adică sub ochii și sub ocrotirea Noastră fiindcă ve-

dem în tânăra generație speranța Patriei și unul din sprijinilele mai temeinice ale Tronului și Dinastiei Noastre.

Plin de încredere că această a Noastră dorință se va împlini, vă rog, scumpul Meu Președinte al Consiliului, să primiți încrederea sentimentelor Noastre de înaltă stimă.

CAR OL

3 Maiu 1891 București.

În curând o lege declară Fundația ca instituție de Stat; ea urma să funcționeze în palatul ridicat, tot de Rege, în fața Reședinței Sale. Deși terminată în 1893, inaugurarea clădirii nu s'a făcut decât în 1895, deoarece s'a lăsat vreme să se domolească spiritele agitate ale studenților, cari, rău inspirați de unii politicieni, nu voiau să primească donația regală!

Cu prilejul inaugurării, Regele accentuiază din nou scopul fundației Sale printr'un discurs din care reproducem următoarele pasagi:

«Am ales pentru deschiderea Fundației Universitare, Ziua de 14 Martie, care ne aminteste așezarea Patriei pe temelii neclintite, spre a arăta și mai bine scopul patriotic al acestui așezământ, întemeiat întru folosul junimii universitare, la împlinirea a 25 de ani ai Domniei Mele.

Astăzi, după mai mult de un pătrar de veac de jertfe și silințe, Statul român a ajuns răspândit binefacerile luminii în toate stratele popoului. Datorim aceasta nu numai bărbaților politici cari au înțeles însemnătatea acestei puternice pârgii a ridicării națiunilor, ci și corpului profesoral care și-a îndeplinit cu râvnă și stăruință înalta sa chemare,

Dorind a lăsa în urma Mea o mărturie vie a sentimentelor ce Mă însufleșesc către Țară și a arăta totodată necurmatul interes ce am pentru instrucțiune, am închinat tinerilor generațiuni acest locaș de studiu cu falnica menire de a contribui la răspândirea și înflorirea științei în România.

Numai prin muncă stăruitoare și știință se pot pregăti popoarele la luptele ce le așteaptă pe tărîmul economic și social. Toate generațiile care au săvârșit

fapte mari și folosite are țării lor, au fost crescute în această școală serioasă și s'au oțelit la flacăra iubirii de știință și de Patrie,

Noi, cari voim a lăsa urmașilor noștri o moștenire neștirbită, cată să avem deapănarea înaintea noastră acest țel sfânt al măririi scumpei noastre Românie.

După cum va fi tinerimea noastră de astăzi, așa va fi și România de mâine. Greu, dar, cumpănește în grijile noastre îndrumarea tinerimii pe calea muncii conștiințioase, a iubirii de adevăr și de Țară.

Legenda mănăstirii Argeșului ne arată credința răspândită în poporul român că, pentru trainica întemeiere

a unui așezământ, trebuie îngropată în temeliiile lui o ființă viuă. Pus-ăm în temeliea acestei case a tinerimii universitare, viua Mea credință în viitorul României.

Facă cerul ca veacurile ce vor urma, să ne dea dreptate cu prisos și ca din acest locaș al științei, să se răspândească, ca dintr'un focar nestins, caldele raze ale unui patriotism luminat asupra neamului românesc ».

Regele Carol I

Deschisă numai cu 3.400 volume, din care majoritatea au fost dăruite tot de Augustul întemeietor și de Regina Carmen Sylva, Biblioteca luă în curând o dezvoltare neașteptată, devenind ajutorul cel mai important al studiilor universitare pe atunci lipsite de orice bibliotecă.

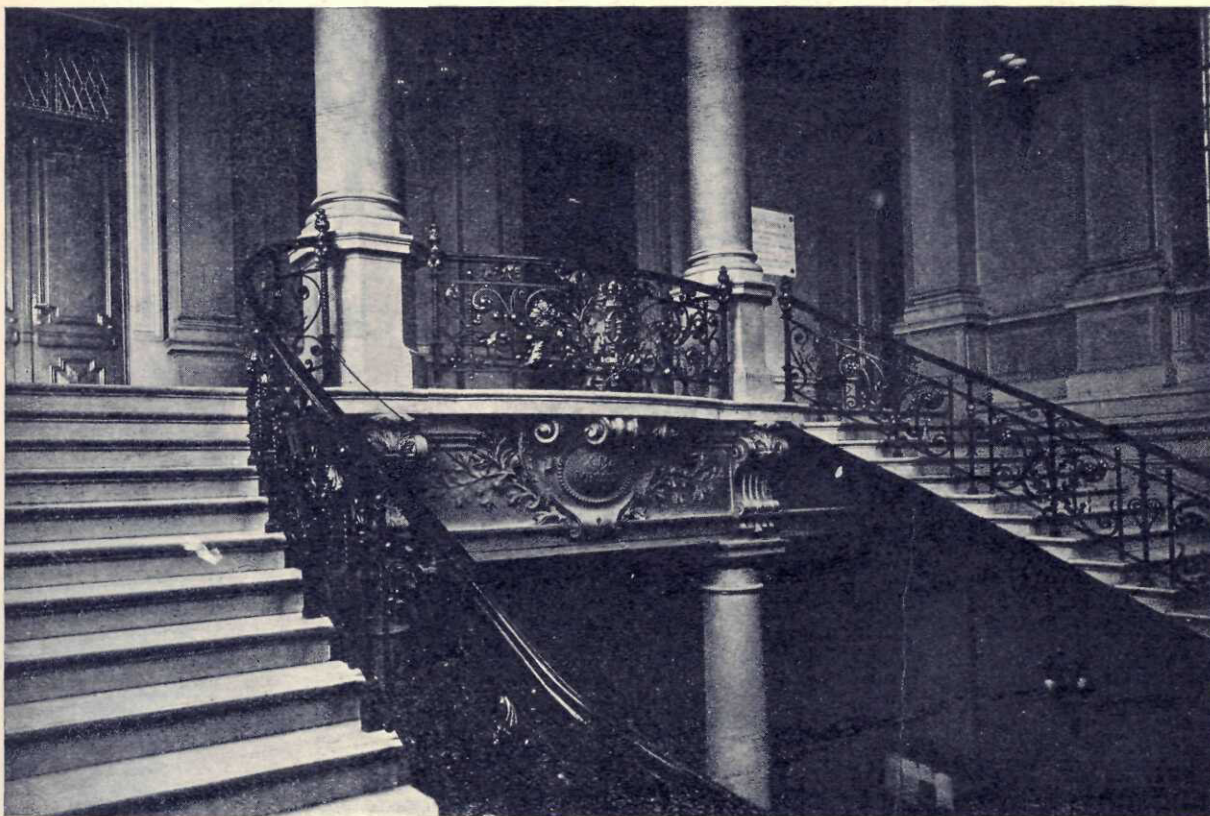
Potrivit nouilor nevoi, Regele schimbă, după trei ani de funcționare, prima organizare, dând instituției o independență tot mai mare spre atingerea cât mai repede a dezideratelor din actul de fundație și din discursul inaugural.

Din rapoartele anuale, ce se prezintă Suvera-

astăzi și viitorul de mâine; dânsa este semnul dragostei pe care tinerimea universitară trebuie să o închine Tronului Țării...

A fost dat Regelui Carol să scrie cu vârful săbiei Sale pagina cea mai glorioasă din istoria neamului românesc și astăzi, bazele fundamentale ale Statului nostru sunt cu desăvârșire întemeiate pentru vecie.

Dar pe aceste baze, cimentate cu sânge, cu foc, cu sabie, se clădește edificiul civilizației române, și acest edificiu se clădește cu lucrarea minții și cu bătăile inimii.

Scara de intrare

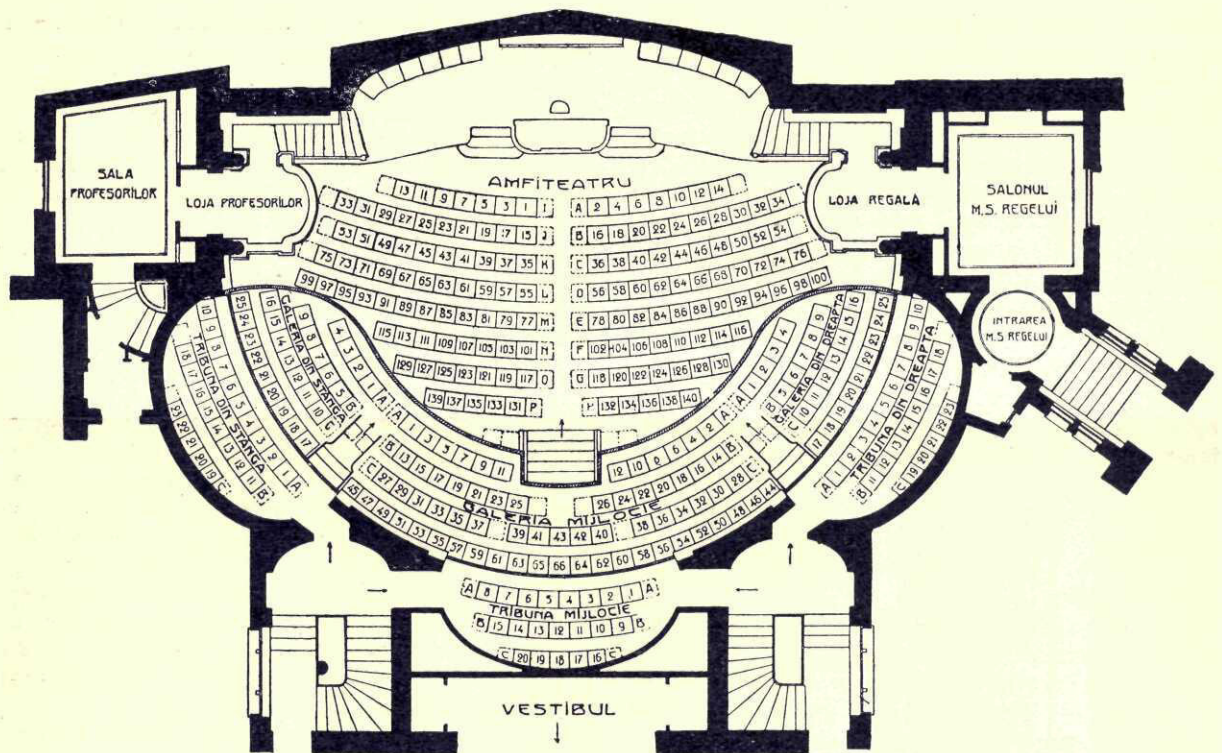
nului asupra mersului Instituției Sale, se pot vedea progresele neîncetate ce se realizează, Fundația devenind în curând un adevărat focar de educație națională.

Caracterul înălțător al ședințelor festive din 9 Maiu, se poate vedea din cuvântările ținute cu acest prilej de rectorii Universității și miniștrii școlii. Dintre aceste frumoase sfaturi date tinerimii reproducem, ca exemplu, discursul ministrului C. C. Arion din ziua de 9 Maiu 1912:

«Sărbătoarea Fundației Universitare Carol I este sărbătoarea Universității, este o sărbătoare studentească, este sărbătoarea viitorului. Dânsa înseamnă legătura indisolubilă între prezentul de

Regele, care a știut să asigure bazele României noastre, știe să înalțe și edificiul civilizației. Pentru aceasta în sălile acestea frumoase, luminoase, înconjuțați de cărți, în care s'a condensat geniul cugetării și gândirii omenești, voi tineri vă făuriți viitorul. Viitorul este o taină; taina viitorului nu se poate pătrunde decât numai cu lumina științei; taina viitorului nu se poate desface decât numai cu iubirea patriei.

Științei și patriei să ridicați în inimile voastre un altar în fața căruia totdeauna să fiți îngenunchiați. Să aveți năzuințe mari și frumoase de viitor, să aveți o direcțiune înaltă și frumoasă în viață, căci numai așa vă veți asigura prin muncă

Amfiteatrul Fundației Carol
Intrarea prin Piața Palatului Regal

viitorul, numai așavă veți întări pe voi și veți înălța patria noastră.

Astfel numai veți fi demni de dragostea pe care Regele vostru v'o arată ».

Frecventarea Fundației devenind tot mai mare, și clădirea dovedindu-se insuficientă față de numărul mereu crescând al cetitorilor, Augustul ei Fundator se decise să-i dea dezvoltarea potrivită cerințelor imperioase ale timpului, Achiziționându-se imobilul Gr. Peucescu se dătea Fundației amplexarea ce o are azi, cu splendida-ifașadă de pe piața Regele Carol I și cu aripa nouă din str. Rosetti, adaosele fiind de vreo 4 ori mai mari decât clădirea inițială din str. Wilson.

Arhitectul Gottreau reuși să îmbine clădirea nouă cu prima sa operă și, în 9 Maiu 1914, palatul actual al Fundației fu inaugurat prin următorul discurs al Regelui:

« Se apropie un pătrar de veac de când am hotărât înființarea acestui așezământ pentru înlesnirea la învățătura tinerimii universitare.

« Cu părintească dragoste am urmărit, an după an, mersul acestei Fundațiuni de cultură și am avut marea mângâiere să constat că ea răspundea unei nevoi așa de adânc simțite, încât, abia după câțiva ani dela deschiderea ei, s'a văzut că este prea mică pentru numărul studenților doritori să se folosească de mijloacele de învățătura ce li se pusese la îndemână.

« Văzând răvna cu care tinerimea alerga la acest liman de studii, am hotărât lărgirea lui în măsura acestei răvne și înzestrarea sa potrivit cu cele mai moderne cerințe.

« Sunt fericit că pot astăzi dăruia Universității Noastre acest încăpător locaș pentru cultura tinerelor generații, hărăzind totodată scumpei Noastre Capitale o clădire care face cinste celor ce au executat-o și vrednică de înaltul ei scop.

« Iubiți studenți,

« Față de aceste bogate mijloace de cultură ce vi se oferă, gândiți-vă la greutatea fără număr cu cari aveau să se lupte, până în veacul trecut, dascălii și învățații noștri de odinioară spre a ne aduna comoara de cultură națională moștenită dela dânșii și pe care sunteți chemați a o cerceta cu scumpătate și a o spori cu dragoste.

« Este de ajuns să vă amintiți acele dureroase cuvinte pe cari Miron Costin — al căruia nume strălucește în fața acestei clădiri — ni le-a lăsat în prologul cronicii sale:

« Sosiră asupra noastră cumplite vremi, de nu stăm de scrisori — la care trebuie stăgândul slobod și fără valuri — ci de grije și suspinuri.

« Puternicul Dumnezeu să ne dăruiască după aceste cumplite vremi a anilor noștri, cândva, și mai slobode veacuri întru care, pe lângă alte trebi să fie vreme și cu cetitul cărților a face iscusită zăbavă;

că nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților».

«Atotputernicul s'a îndurat a asculta ruga marelui nostru istoric și ne-a dăruit timpuri mai bune în cari sufletul românesc și-a luat sborul cu încredere în toate direcțiile culturale.

«Și nu Mă îndoesc că acest nou și falnic locaș menit a îndeștula în chip larg nevoia de lumină a acelora cari sunt chemați a fi îndrumătorii României de mâine va fi un puternic imbold de a atrage cât mai multe foloase pentru pregătirea lor la misiunea ce-i așteaptă.

«Nu uitați însă niciodată că știința trebuie însoțită cu cultura inimii, cu iubirea țării și cu demnitatea vieții, pentru ca roadele ei să fie binecuvântate și cu adevărat folositoare binelui obștesc și Patriei.

«Din toată inima rog pe bunul Dumnezeu să ocrotească în veci de veci acest așezământ închinat culturii naționale, spre întărirea și înălțarea scumpei noastre României».

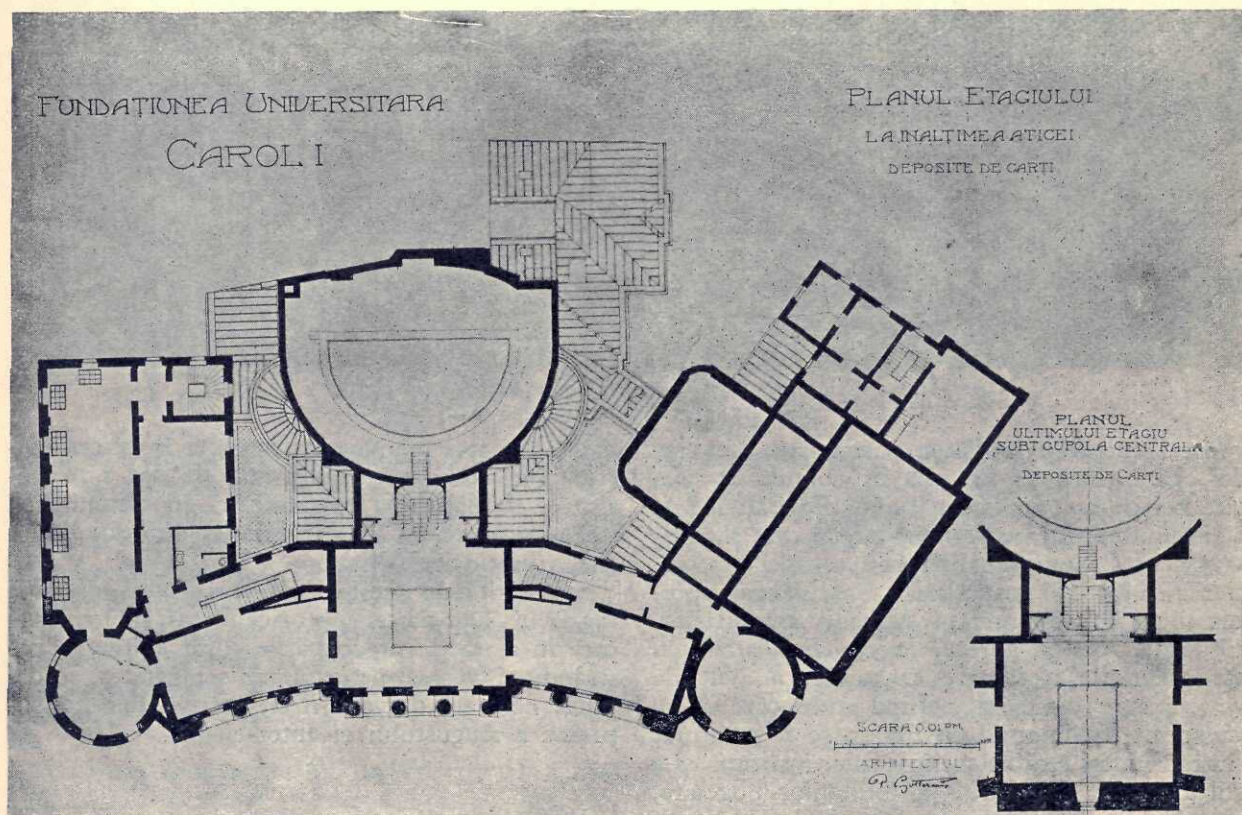
Acest ultim discurs pronunțat în public de Marele Rege rămâne ca un testament al Său, plin de înălțătoare sfaturi și îndemnuri pentru generațiile viitoare de studenți și ne servă astăzi încă de îndreptar pentru propășirea instituției.

* * *

Cu inaugurarea din 9 Maiu 1914 se încheie prima perioadă atât de fecundă a instituției regale. Cu trecerea în veșnicie atât a întemeietorului Fundației cât și a Carmen Sylvei, în testamentele Căroră se prevăd însemnate legate pentru Fundație, cât și prin perioada războiului și ocupației, activitatea instituției este vremelnic întreruptă.

Înainte de a trece însă la perioada a doua, se cuvine să punem în evidență, pe de o parte solitudinea ce Marele întemeietor a avut-o pentru a Sa Fundație, cât și rolul ei însemnat în desfășurarea culturală a țării.

Cu prilejul mării localului în 1914 Regele mărturisește că «cu părintească dragoste a urmat meritul instituției», iar planurile noii clădiri au fost cu deamănuntul cercetate de El înainte de aprobare. Acum se poate afirma că Regele Carol a avut suprema mulțumire de a vedea pe deplin realizate toate nobilele intenții ce l-au călăuzit la crearea acestui «locaș de studiu cu falnica menire de a contribui la răspândirea și înflorirea științei în România». Căci, după afirmarea marelui pedagog C. Dimitrescu-Iași, Fundația regală s'a adeverit a fi «adevărată mână dreaptă în pregătirea studențimii» nu numai pentru studii, dar și pentru «întărirea sufletelor cu gânduri curate și simțiri înalte spre a fi vrednică de misiunea la care va fi chemată», după cum doriă Augustul ei întemeietor.

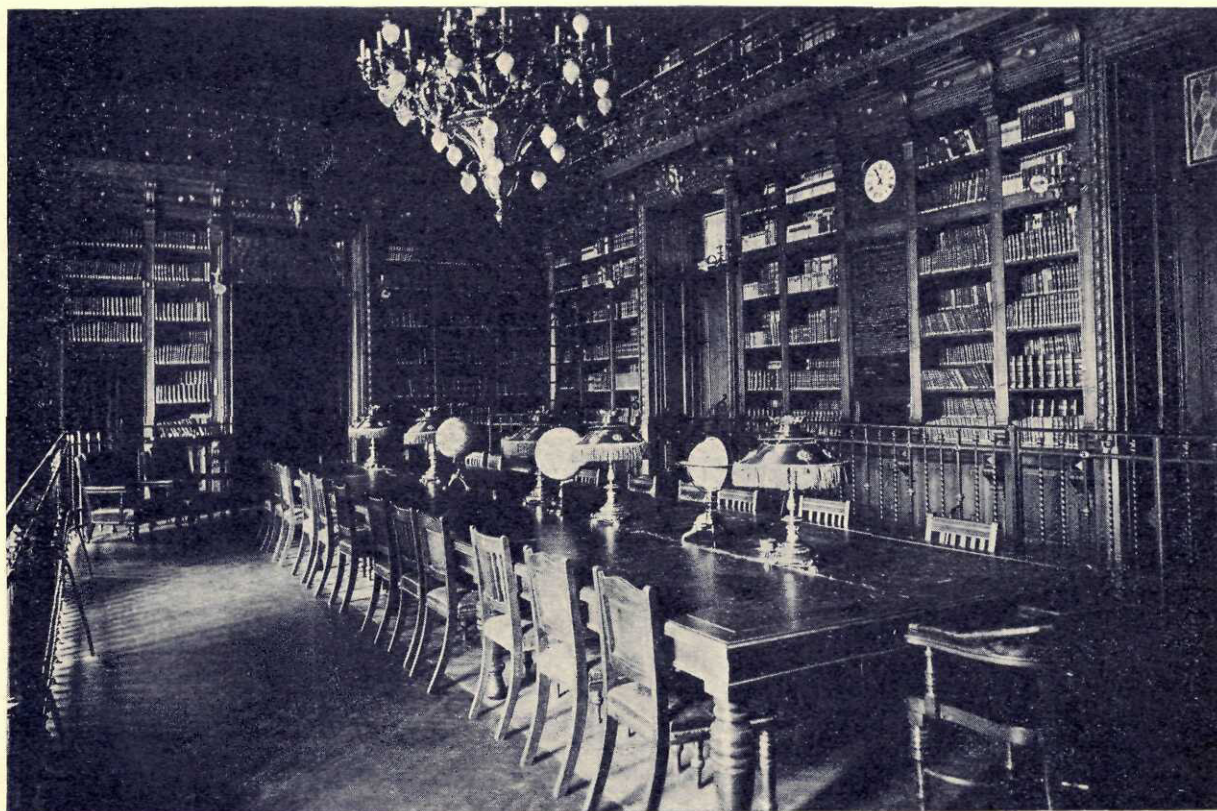

Planul depozitului de cărți al bibliotecii

Atingerea în aşăscurtă vreme a înaltelor scopuri cărora erădestinată Fundația, se datorește nu numai întâmplării de a fi corespuns unei nevoi așa de tare simțită, ci mai ales grijei deosebite ce Augustul întemeietor a avut pentru organizarea ei. Dându-și în curând seamă de lipsa de unitate în conducerea încredințată la început unui Comitet, în care fiecare voiăsă-și impună vederile personale, Regele nu ezităca, după trei ani de funcționare numai, să schimbe regulamentul instituției careia, după o altă experiență de 14ani, îi dete o și mai strânsă concentrare în conducere și o mai largă independență. Toate aceste transformări

Mult doriăAugustul Gospodar ca Fundația Sa să se poată întreține numai din fondurile ei proprii, fără a fi nevoită să recurgă la subvențiile Statului, ale cărui greutateși El, mai bine ca oricine, le cunoștea și le aprecia. A trebuit ca neașteptatele prăschimbari postbelice și devalorizarea efectelor, constituind averea Fundației, să se fi produs pentru ca, derogându-se delaprinциpiile întemeietorului, Instituția Sa să fi fost nevoită a accepta subvențiile necesare pentru asigurarea nestăjenită a unei funcționări normale în folosul studențimii universitare.

Dar nu numai de prosperitatea materială a Fun-

Sala veche de lectură

au fost făcute din inițiativa personală a Suveranului, care ținea să fie pus în curent, de mai multe ori pe an, cu întreg ruajul Fundației Sale cât și cu administrarea fondurilor, în care s'a respectat aceeaș bine chibzuită «circumspecție», caracteristică întregii gospodării a Casei Regale, preconizată și în testamentul Marelui întemeietor. Mulțumită acestor norme, averea Fundației, cu toate greutatețile trecătoare ce uneori a avut de învins, a mers crescând, nefiindan în care să nu se fi sporit patrimoniul ei. Fără a se fi aventurat în întreprinderi străine menirii sale, instituția și-a regulat nevoile în cadrul posibilităților bugetare, care în niciun caz nu au fost depășite, dând, dimpotrivă, excedente pe fiecare an.

dației se preocupa Regele Carol, ci și de cea morală, îngrijindu-seprecum atât de des a mărturisit-o, de formarea caracterelor. În primul rând ținea ca Instituția Sa să fie ferita de orice înrăurire a partidelor politice.

Însuflețită de aceste înalte precepte, Instituția regală n'a luat parte, sub orice formă, la vreo mișcare în afară de preocupările curat culturale, păstrându-și veșnic neturburată seninătatea academică, necesară desvoltării ei, potrivit dorinței supreme a Augustului ei întemeietor.

* * *

Vremuri grele a avut de îndurat și Fundația Universitară sub ocupația inamică din 1916—18.

Mulțumită însă prestigiului de care s'a bucurat ctitoria Marelui Rege, ea a fost scutită, spre deosebire de localurile Universității și ale diferitelor ministere și școli, de încuierare și nici nu i s'au știrbit colecțiile, după cum s'a întâmplat chiar Academiei Române. Singur amfiteatrul Fundației a fost întrebuințat pentru prelegerile universitare, ținute de cei mai însemnați savanți germani veniți într'acest scop. Nu s'a adus însă nici cea mai ușoară atingere instituției, care și-a putut relua astfel de îndată activitatea, spre mulțumirea numeroșilor studenți cari din toate unghiurile provinciilor au fost atrași de centrul cultural al Capitalei

renului din str. C. A. Rosetti, vecin cu Fundația, în suprafață de circa 1.600 mp.

Astfel, sub binecuvântata cărmuire a Regelui Carol II instituția își vede pe deplin asigurată dezvoltarea ei viitoare, menținându-și mai departe locul de frunte printre așezămintele culturale în folosul studențimii universitare.

* * *

Înceind partea istorică a dezvoltării Fundației, vom reproduce câteva dovezi ale binefacerilor aduse, în decursul vremii, de această instituție.

Aproape două milioane de cititori, în majori-

Rotonda

României întregite. În splendidul local al Fundației ei au găsit nu numai hrana intelectuală, dar și cel mai bun prilej al înfrățirii între ei.

Sub domnia Regelui Ferdinand, Fundația și-a urmat înalta ei menire culturală și, deși în luptă cu greutăți financiare, a reușit totuși să rămână centrul intelectual al studențimii studioase. Deși considerabil mărita în 1914, ea se dovedi din nou prea neîncăpătoare față de numărul tot mai mare al cetitorilor și o mărire a localurilor se impunea.

Sub noua domnie a Voevodului culturii ea va fi în curând realizată, primul și marele pas într'acest scop fiind făcut prin achiziționarea de către ministrul instrucțiunii, N. Costăchescu, a te-

tate studenți, au găsit hrana sufletească în Biblioteca Fundației, consultând peste 2.500.000 opere literare și științifice. Peste 500 de studenți și studențe au primit burse anuale sau ajutoare temporare pentru a putea termina, fără grijă, studiile la Universitățile din București și Iași. S'au mai tipărit tezele de licență și doctorat sau lucrările speciale la peste 300 de studenți.

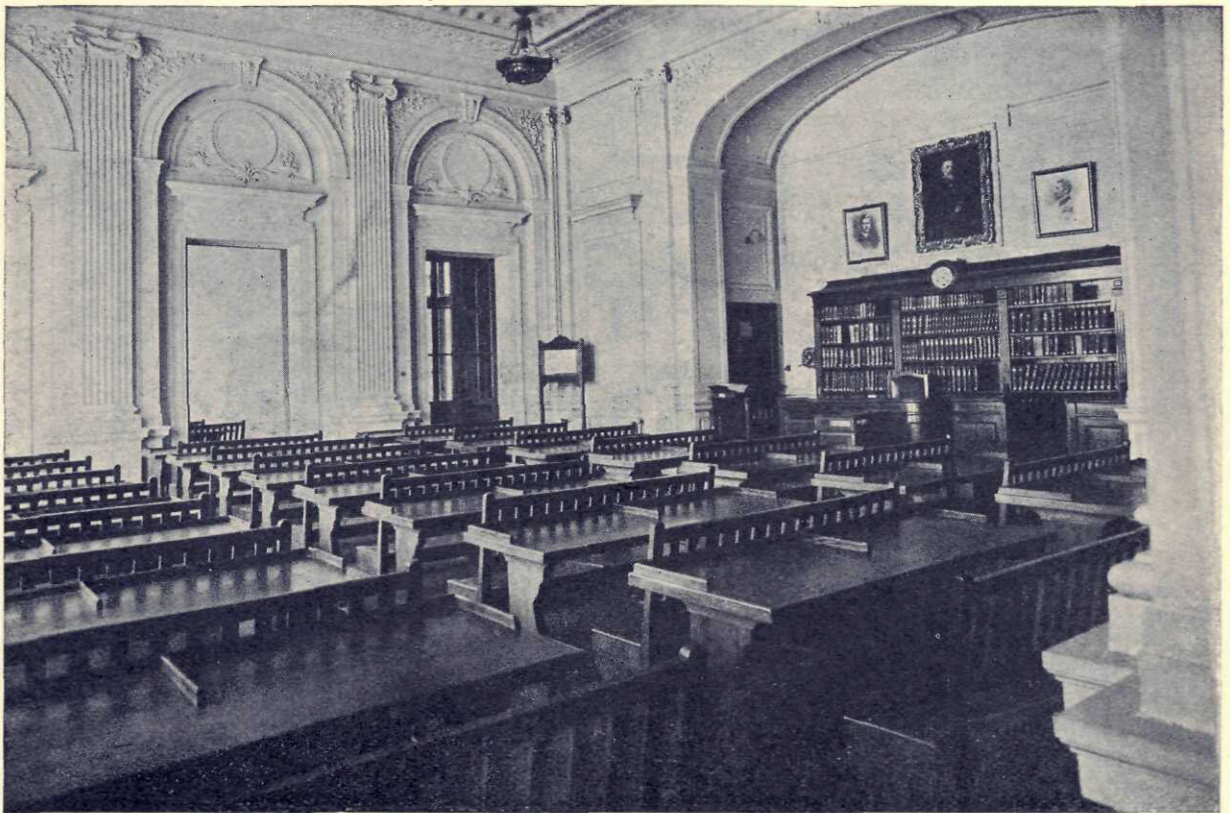
Dar cifrele, oricât de vorbitoare, nu ne dau decât numărul celor ajutați, fără a pune în evidență folosul real, ce fiecare dintre beneficiari a resimțit. Din discursul ținut la 9 Maiu 1927, în calitate de ministru al instrucțiunii, de către d-l profesor I. Petrovici, fost pe vremuri bursier al Fundației, aflăm că această instituție este «unfel

de mijloc pentru câștigarea independenței, și într'adevăr biblioteca regală face pe studenți să fie mai independenți de cursurile și caetele profesurilor și le mai asigură și o altă independență. Având posibilitatea să cetească cărțile Fundației, ei nu mai au nevoie de tot felul de tribulațiuni ca să-și găsească mijloacele necesare pentru procurarea cărților. Acestea însă sunt încă independențe mărunte. Marea independență este alta, este posibilitatea de a te adapta la o cultură intensă și temeinică. Cu aceasta, devine omul independent și cu aceasta devine un popor independent. Un popor își desăvârșește independența prin cultură,

de azi cu instalațiile și mobilierul ei reprezintă valoare de circa 150.000.000 lei*

Averea mobilă este rezultată din donațiile și legatele familiei regale precum și ale unor particulari, la care s'au adăugat veniturile, subvențiile și excedentele sale bugetare.

În fruntea donatorilor stă însuși Augustul întemeietor, care în afară de spesele clădirii și investiții, procurate din Casetă regală, a mai donat 800.000 lei în acțiuni; apoi Regina Elisabeta; Prințesa Elisabeta, cu ocazia căsătoriei Sale, a donat 300.000 lei cu destinația specială de burse pentru studenți.

Sala mare de lectură

care, trebuie să aibă o notă specific națională. Dar în același timp, trebuie să se însereze în concertul culturii celorlalte popoare; nu poți să-ți constitui o cultură proprie, numai prin tine, ci absorbind elementele necesare, asimilând partea care convine pulsațiunilor sufletești ale ceilalți, și creând apoi ceva aparte, însă ceva, care să fie la înălțimea celorlalte popoare. Iată pentru ce Regele Carol nu a fost numai Regele independenței politice, ci a fost și Regele care a urmărit independența culturală».

* * *

Pentru împlinirea misiunii sale, Fundația a fost dela început dotată de Augustul ei întemeietor, cu așezăminte și cu fondurile necesare. Clădirea

Dintre particulari au donat: Evloghie Georgieff (200.000 lei) în 1891; Elena Dr. Turnescu (200.000) în 1897; Deutsche Bank (20.000) în 1906; Societatea Dacia România (50.000) în 1911; În 1914 Fundația primește donația făcută de Anna și Constantin Poppovici, constând în nuda proprietate a moșiei lor Câmpineanca-Baldovinești din Brăila, în suprafață de circa 1500 ha. În urma expropriării și a diferitelor transformări ale valorilor, donația Poppovici se urcă azi la 2.500.000 lei în rentă 5% 1922, din care se împlinesc diferitele obligații testamentare. În 1923 profesorul Dragomir Demetrescu donează 50.000 lei; iar în 1924 Academia Română notifică Fundației că-i ține la dispoziție 50.000 lei, prevăzuți de M. H. Elias

prin testamentul său din Decembrie 1914, sumă ce nu a fost încă luată în primire de Fundație, care face rezerve asupra valutei de achitare a legatului antebelic.

Din 1926 și până în prezentun domn inginer, ce dorește să fie trecut sub anonimat, a dăruit Fundației diferite sume ce se ridică azi la totalul de 2.066.000 lei, cu care s'au acoperit succesiv, diferite nevoi ale instituției, sporindu-se și fondurile ei.

Subvenții, mai ales după reducerile postbelice ale veniturilor sale, Fundația a mai primit sporadic din partea: Centralei cooperativelor de producție și consum, a Băncilor populare, Creditului Minier, Soc. Petroșani, Soc. Lupeni, Soc. de credit Industrial, precum și, în mod constant, din partea Ministerului Instrucției și a Băncii Naționale. Azi însă ajutorul ministerului a fost redus la 25.000 lei, iar al Băncii Naționale a fost suprimat.

Profită de acest prilej pentru a aduce, în numele instituției regale, cele mai vii mulțumiri publice tuturor acelor cari au binevoit a veni în ajutor studenților universitare prin sumele acordate.

Capitalizându-se excedentele cu care regulat s'au încheiat exercițiile bugetare anuale, Fundația și-a sporit treptat capitalul său care azi se ridică la suma de 7.000.000 lei și circa 3.000.000 lei fondul

Casei de pensii, provenit din reținerile lunare și parte din excedentele anuale.

Bugetul anual al Instituției, aprobat de M. S. Regele, însumează circa 4 milioane lei la venituri și la cheltuieli, fiind departe de a corespunde tuturor cerințelor Instituției.

* * *

Scopul principal al Fundației este întreținerea unei biblioteci în curent cu lucrările noi, de care în primul rând au nevoie studenții universitari. Lăsând Academiei Române rolul de depozit național al tuturor publicațiilor vechi și noi apă-

rute în România, Biblioteca Fundației se preocupă de promovarea studiilor superioare, comenzile de cărți făcându-se, în genere, după recomandările speciale ale profesorilor universitari.

Biblioteca cuprinde azi aproape 100.000 volume legate și sistematic orânduite în rafturile de fier ale noilor depozite de beton armat, anume amenajate într'acest scop. O minimă parte, și îndeosebi lucrări ilustrate și de format mai mare, a mai rămas în vechea sală de lectură, azi rezervată numai profesorilor și cercetătorilor.

În afară de stocul de cărți amintit, Fundația mai posedă un depozit de circa 30.000 lucrări nelegate, în majoritate manuale școlare și exemplare legale neprezentând nici un interes pentru studiile universitare.

O dare de seamă, chiar sumară a cuprinsului cărților alcătuind biblioteca ar fi greu de redat, după ce s'a desființat prima lor orânduire după specialități, cum se găsește, în parte numai, în vechea sală de lectură, unde marile specialități (teologie, istorie, drept, științe etc.) își aveau fiecare secții respective. Azi cărțile se așează alături în ordinea intrării lor, diferențiindu-se numai după format. Se găsește alături cărțile de teologie cu cele de matematici ș. a. m. d., orânduirea lor după specialități găsindu-se în cataloagele sistematice, la dispoziția ceti-

Sala cataloagelor

torilor, cărora le este indiferent, de oarece nu si le procură singuri din depozit, locul cel ocupă cărțile în rafturile lor metalice.

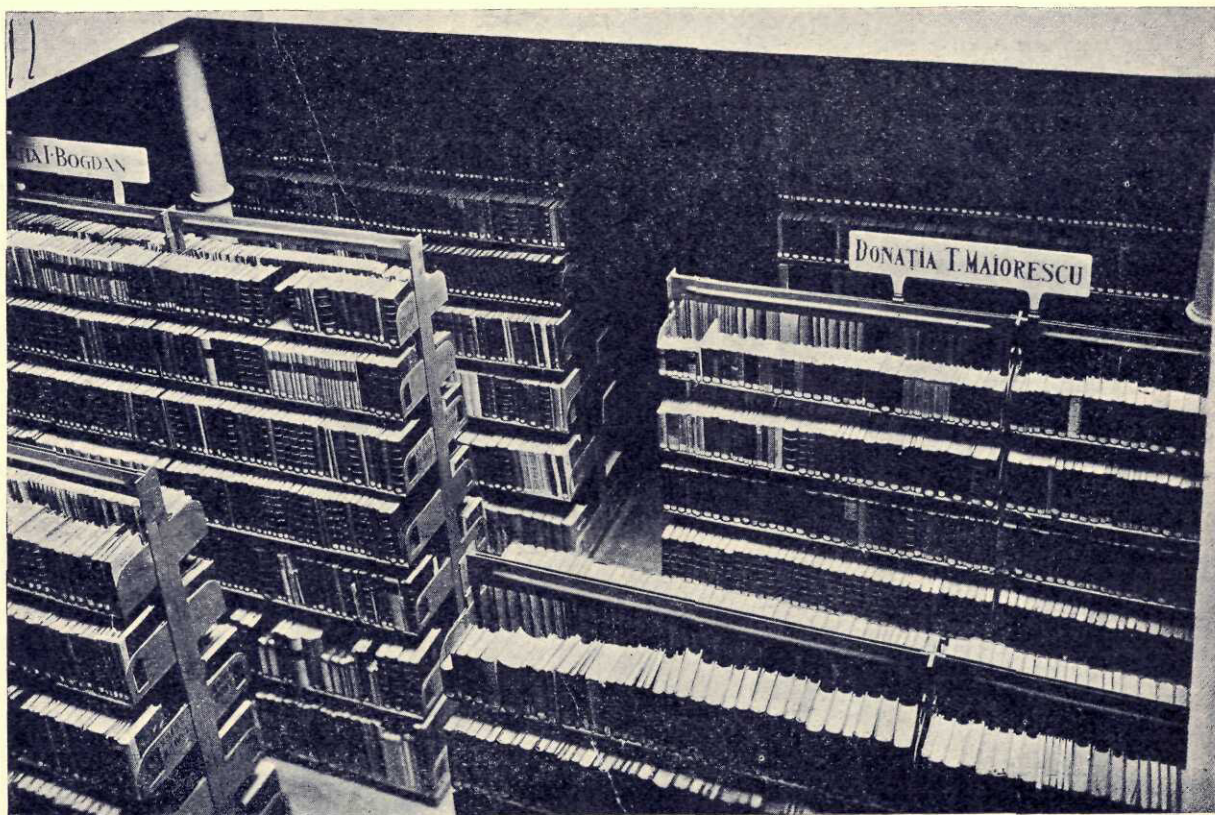
Ar mai fi greu de arătat câte numere de cărți de filozofie d. p. avem, de oarece, examinată mai de aproape, orice carte se poate trece sub mai multe specialități. O carte cu titlul aparent filozofic poate fi trecută și la morală, la psihologie etc. etc. De aceea pentru cele mai multe asemenea lucrări se fac mai multe fișe, uneori peste zece, indicându-se titlul cărții în diferitele specialități ce reies din tabla de materie a fiecărui volum.

În trăsături generale se poate însă afirma că biblioteca cuprinde azi principalele lucrări de bază, neapărat necesare diferitelor specialități universitare. Ea posedă edițiile savante și adnotate ale tuturor autorilor, clasici și moderni, cu principalele traduceri pentru textele vechi, precum și comentariile recunoscute; tratatele de bază ale materiilor de studiu, ale tuturor materiilor ce se predau la universitate, precum și lucrări de specializare în diferite direcții.

Secțiunile cele mai bine reprezentate sunt ale literaturilor, antice și moderne, și ale filologiei; urmează apoi dreptul, teologia și în urmă numai

pletă ar fi prea lungă, vom menționa pe cei mai darnici, și anume: Academia Română, Casa Școalelor, Guvernele francez și german; Principele Roland Bonaparte, Dr. Venn-Berlin; Titu Maiorescu, I. A. Cantacuzino-Zizin, I. A. Samurcaș, Em. Krupenski, I. Bogdan, E. Pangrati, E. Porumbaru, Trandafir și Alex. Djuvara, P. Cerna, N. Mândrea, Th. Rosetti, I. Movilă, Lecomte du Nouy, Gh. Vlasto, General Socec, Inginer D. Pisoski, Dr. Dinu Brătianu ș. a. cărora, cu acest prilej, li se reînnoesc mulțumirile vii ale Instituției.

Pe lângă achiziții, donații și exemplarele legale, în anii din urmă, Fundația își mai îmbogățește

Depozitul de cărți

științele, care se studiază mai mult în laboratorii și institute speciale decât în săli de lectură.

Organizarea Bibliotecii s'a stabilit, la câțiva ani după înființare și odată cu instalarea actualei direcții, după normele generale cele mai moderne ale marilor depozite de cărți din străinătate, potrivit însă condițiilor speciale ale Fundației, ajungându-se astfel la o funcționare ce se prezintă sub o înfățișare cu totul proprie.

Sporul anual al Instituției se face prin achiziții de cărți străine, al căror număr, din cauza diferențelor de valută, este tot mai minim; prin exemplarele legale, al căror serviciu, din cauza imperfecției organizării, se face incomplet, și prin donații. Din rândul donatorilor, a căror listă com-

plecțiile prin schimbul de cărți cu « Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft din Berlin, careia îi trimite cărți românești pentru Seminariile de limbi romanice din Germania, primind în schimb însemnate opere literare și artistice.

Din exemplarele legale nefolositoare studenților s'au dăruit numeroase colecții Bibliotecilor satești, regimentelor sau Căminelor culturale din țară.

* * *

Inventarierea în registre, așezarea cărților în rafturi, potrivit celor trei mărimi stabilite, etichetarea lor cu ex-libris și cu Nr. de ordine, înscrierea în strațe, etc. sunt operații a căror de-

scriere amănunțită se va găsi în publicația asupra organizării Bibliotecii, ce va apărea în curând.

Pentru folosirea cât mai ușoară a cărților, odată orânduite în rafturi, este necesară o bună funcționare a cataloagelor. După studierea diferitelor sisteme ne-am oprit la următoarele două:

1. Catalogul alfabetic, care rânduește operele după numele autorului și are drept scop să răspundă la întrebarea: « opere de cutare autor posedă biblioteca? » El ajută la găsirea unei publicații, când cercetătorul nu ar cunoaște decât numele autorului.

3. Catalogul sistematic, care are să răspundă la întrebarea: « ce opere din cutare specialitate posedă biblioteca? ». El ne ajută să găsim o carte fără a-i cunoaște autorul.

Catalogul alfabetic, sau pe nume de autor scris pe fișe mobile Borgeaud — acum fabricate în țară — urmează ordinea de clasare la fel cu cea a dicționarilor bibliografice sau de istorie și de geografie; pe fișe se reproduc titlul operei, adăugându-se, în afară de Nr. inventar, Nr. de ordine, ce trebuie transcris pe buletinul de cerere.

Operele anonime se trec alegându-se substantivul dominant din titlu.

Înscrisura sistematică se face după catalogul decimal, formulat în 1873 de americanul Dewey, adoptat și perfecționat în 1895 de Institutul Internațional de Bibliografie din Bruxelles.

Sistemul se numește decimal, fiindcă divizează toate cunoștințele omenești în romari clase, după cele 10 cifre ale sistemului nostru decimal. Fiecare din aceste grupe se subîmparte la rândul ei în alte subdiviziuni și fiecare diviziune în rasecții și tot așa mai departe, trecând delgeneral la particular, sau dela gen la specie. În acest mod se obține o clasificare enciclopedică, în stare de a primi ca parte integrantă orice ramură de preocupare omenească, întrucât orice știință are o cotă numerică proprie și în același timp posibilitatea de a se subîmpărți.

Sistemul decimal a fost adoptat cerințelor noastre locale, reducându-se mult specialitățile cuprinse în catalogul din Bruxelles și adăugându-se în schimb altele de interes particular românesc, ce nu erau prevăzute.

Introdus la Fundație pentru prima oară la noi în țară, în 1913, sistemul decimal a fost apoi adoptat atât de Academia Română cât și de alte biblioteci publice și particulare, care s'au inspirat dela modelul nostru.

Frecventarea bibliotecii se face pe baza unor permise speciale, acordate în prim rând studenților și apoi profesorilor și intelectualiilor.

Cele 250 de locuri din cele 5 săli de lectură noi și din rotunda și vechea sală rezervată profesorilor sunt zilnic pline.

Procurarea cărților, cerute prin buletin individual, se face prin poșta pneumatică și ascensorul ce funcționează între sala de distribuție de jos și depozitele de sus, în care nu pătrund decât funcționarii bibliotecii.

Cu toate măsurile de supraveghere și control, deteriorări și chiar dispariții de cărți tot se mai înregistrează, deși s'au obținut sentințe de condamnare contra celor surprinși asupra faptului.

În afară de cărțile folosite de studenții, dintre care unele manuale mai cercetate se găsesc în chiar zece exemplare, Fundația

mai posedă, mai ales prin donațiile primite, numeroase volume rare și de mare preț precum și o serie întreagă de fotografii, relevuri, desene, documente de artă și medalii ce se pun la dispoziția cercetătorilor prin buletine speciale, spre a putea fi mai de aproape supravegheate utilizarea lor.

Tot prin donații au mai intrat în stăpânirea Instituției o serie de manuscrise grecești, științific catalogate, dintre care cel mai vechiu, din sec. XV, provine din biblioteca Mitropolitului Veniamin Costake.

Manuscrisele lui Caragiale, din colecția Funda-

Depozitul de cărți

ției, au fost utilizate și reproduse de d-Paul Zarifopol în ale sale ediții critice.

În decursul vremii și mai ales după înființarea, în 1914, a splendidului amfiteatru, Instituția regală a căpătat o influență tot mai mare în dezvoltarea culturală a țării prin numeroasele și interesante conferințe ce se țin, în aula ei, nu numai de institutele de seamă din țară, dar și de către eminenții conferențieri ce ne-au vizitat.

Fundația Universitară Carol I, din fața Palatului Regal» în inima chiar a Capitalei, este astăzi unul din cele mai însemnate centre culturale. Nevoia îndoitei măririi a localului, în decurs de mai puțin de o jumătate de veac, arată cât de bine a corespuns scopului pentru care a fost creată. Fără biblioteca Fundației, azi, nu s'ar putea închipui studiul universitar, iar amfiteatrul ei este tribuna cea mai autorizată pentru răspândirea culturii în masele mari ale populației.

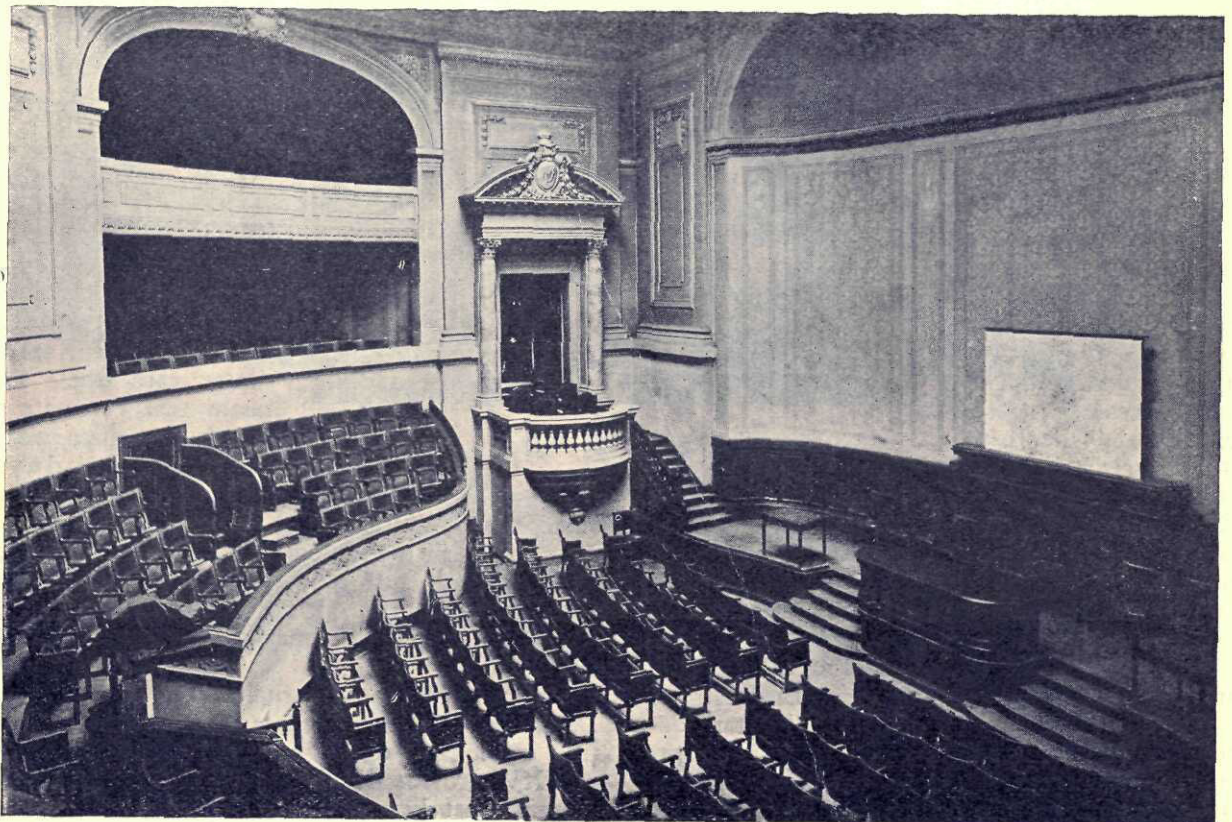
Oricât de spornică ar fi activitatea actuală a

Fundației, ea nu corespunde încă tuturor năzuințelor ei, și e de nădăjduit că odată cu realizarea clădirii noi, sporindu-seși veniturile, azi atât de reduse, se vor putea înființa și secțiile de lectură și expoziții pentru copiii de toate vârstele precum și sălile de lectură din parter, în care orice trecător doritor de instrucție să poată consulta, fără alte formalități de îndeplinit, revistele și principalele publicații din țară și din străinătate.

În așteptarea realizării acestor idealuri, pe care numai Voevodul culturii le poate asigura, Fundația, constrânsă în posibilitățile de azi, nu pierde din vedere să îplinească, cu sfințenie, dorința Augustului ei întemeietor «*ca din acest locaș al științei să se răspândească, ca dintr'ufocar nestins, caldele raze ale unui patriotism luminat asupra neamului românesc*».

AL. TZIGARA-SAMURCAȘ

Directorul Fundației Universitare Carol I

Amfiteatrul